

6. Господарський суд Луганської області, Справа N 15зз/5014/237/2012. Окрема ухвала від 19 березня 2012 року. Повідомлення у порядку ст. 90 ГПК України. [Електрон. ресурс]: Офіційний веб-сайт Єдиного державного реєстру судових рішень. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/22035846>

7. Справа N 30/168 за ТОВ «Пілот» до ЗАТ «Київське агентство повітряних сполучень «Кий Авіа», ТОВ «Туристична фірма «Авіатур», ЗАТ «Кий Авіа Крим» про зобов'язання вчинити дії (за заявою ЗАТ «Київське агентство повітряних сполучень «Кий Авіа» про перегляд за нововиявленими обставинами рішення господарського суду міста Києва від 20 червня 2007 року). Постанова Вищого господарського суду України від 13 грудня 2010 року. [Електрон. ресурс]: Офіційний веб-сайт Єдиного державного реєстру судових рішень. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/12955187>

8. Справа N 2/756/369/13 (Унікальний N 2605/15745/12), Рішення Оболонського районного суду м. Києва від 14 січня 2013 року. [Електрон. ресурс]: Офіційний веб-сайт Єдиного державного реєстру судових рішень. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/28585323>

9. Справа N 2-81/06 за позовом ТОВ «Кварцит-ДМ» смт. Васильківка до ТОВ «Горизонт» смт. Васильківка та Відповідачів NN 2-6 про визнання недійсним установчих документів. Рішення Дніпропетровського апеляційного господарського суду від 31 травня 2007 року. [Електрон. ресурс]: Офіційний веб-сайт Єдиного державного реєстру судових рішень. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/702454>

УДК 342.95

Петренко В. В., аспірант КНУ ім. Т. Шевченка

Сучасний стан законодавчого забезпечення адміністративної відповідальності за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів

В статті визначено систему нормативно-правових актів, які регламентують адміністративну відповідальність за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів; досліджено їх сучасний стан.

Ключові слова: законодавче забезпечення, адміністративна відповідальність за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів, охорона рибних запасів.

В статье определена система нормативно-правовых актов, регламентирующих административную ответственность за нарушение правил рыболовства и охраны рыбных запасов, исследовано их состояние.

Ключевые слова: законодательное обеспечение, административная ответственность за нарушение правил рыболовства и охраны рыбных запасов, охрана рыбных запасов.

In the article defined the system of regulations that govern administrative liability for violations of fisheries and fish stocks; analyzed the content and features of these laws.

Keywords: legislative framework, administrative liability for violations of fisheries and fish stocks, conservation of fishery stocks.

Постановка проблеми. Конституцією України визначено право кожного на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди, а також обов'язок не заподіювати шкоду природі, культурній спадщині, відшкодовувати завдані ним збитки [1]. Таким чином, адміністративна відповідальність за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів виступає однією із гарантій реалізації вищенаведених конституційних норм.

Необхідною умовою притягнення особи до адміністративної відповідальності, в

тому числі за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів, є визнання діяння протиправним і таким, що належить до адміністративного правопорушення, законодавством України. Однак, крім безпосереднього закріплення видів адміністративних правопорушень, за які настає адміністративна відповідальність, для її застосування також необхідне чітке визначення об'єкту правопорушення, об'єктивної сторони, посадових осіб та державних органів, уповноважених на розгляд відповідної категорії справ про адміністративні правопорушення та інших елементів. Комплекс, визначених законодавством, питань, які стосуються притягнення особи до адміністративної відповідальності, відноситься до поняття законодавчого забезпечення.

Стан дослідження. В юридичній літературі проблемі законодавчого забезпечення адміністративної відповідальності, присвячено ряд робіт таких науковців, як В.Б. Авер'янов, С.М. Альфьоров, О.М. Бандурка, І.Л. Бачило, Ю.П. Битяк, В.В. Галуцько, Є.В. Додін, Д. М. Павлов, В.М. Плішкін, А.О. Селіванов та багатьох інших. Проте комплексного дослідження в сфері законодавчого забезпечення адміністративної відповідальності за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів у вітчизняній науці не проводилось, що обумовлює актуальність теми, що й зумовлює *актуальність* теми та визначає її *мету*. *Завданням* статті є визначення особливостей сучасного стану законодавчого забезпечення адміністративної відповідальності за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів. *Наукова новизна* полягає у тому, що визначено зміст категорії «законодавче забезпечення адміністративної відповідальності за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів»; охарактеризовано систему законодавчих актів, які регламентують адміністративну відповідальність за порушення правил рибальства; виявлено їх особливості.

Виклад основного матеріалу. Для визначення всіх елементів законодавчого забезпечення адміністративної відповідальності за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів необхідно з'ясувати значення категорії «законодавче забезпечення».

Термін «забезпечення» визначається, як створення надійних умов для здійснення чого-небудь; гарантування чогось; захист, охорона кого-, що-небудь від небезпеки [2, с. 281]. Таким чином, законодавче забезпечення тлумачиться, як правове регулювання всіх елементів адміністративної відповідальності за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів, визначення їх у відповідних нормативно-правових актів.

Виходячи з вищевказаного, вважаємо, що елементами законодавчого забезпечення адміністративної відповідальності за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів виступають акти національного адміністративного законодавства та міжнародні договори і конвенції, які: 1) визначають види правопорушень в сфері встановленого порядку рибальства та охорони рибних запасів. Такі правопорушення містяться в єдиному кодифікованому нормативно-правовому акті – Кодексі про адміністративні правопорушення, інше законодавство не може містити додаткових видів адміністративних правопорушень; 2) характеризують об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єкт та інші елементи складу адміністративного правопорушення в сфері встановлених правил рибальства та охорони рибних запасів. До цього елемента належить законодавство, яким визначаються правила рибальства, правила охорони рибних ресурсів тощо; 3) визначають функції та систему державних органів, уповноважених здійснювати провадження в справах про адміністративні правопорушення та притягувати осіб до адміністративної відповідальності за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів.

Проаналізуємо кожний з означених елементів правових засад адміністративної відповідальності за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів.

Так, основні види адміністративних правопорушень в сфері встановленого порядку рибальства та охорони рибних ресурсів передбачені Кодексом про адміністративні правопорушення. Даний нормативно-правовий акт був прийнятий ще в 1984 році. З чисельними змінами та доповненнями він діє по сьогоднішній день. Більшість статей, які передбачають адміністративну відповідальність за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів, були вже в першій редакції Кодексу України про адміністративні правопорушення [3]. Адміністративна відповідальність встановлена за такі види адміністративних правопорушень: ст. 50 (самовільна переуступка права користування об'єктами тваринного світу державної власності), ч. 3-5 ст. 85 (порушення правил рибальства), ст. 86-1 (експлуатація на водних об'єктах водозабірних споруд, не забезпечених рибозахисним обладнанням), ст. 91-2 (перевищення лімітів та нормативів використання природних ресурсів), ст. 88 (незаконне вивезення з України та ввезення на її територію об'єктів тваринного і рослинного світу), ст. 188-5 (невиконання законних розпоряджень чи приписів посадових осіб органів, які здійснюють державний контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів, радіаційної безпеки або охорону природних ресурсів) тощо.

Так, для притягнення особи до адміністративної відповідальності за ст. 50 Кодексу України про адміністративні правопорушення, необхідне чітке визначення категорій «тваринний світ», «право власності на тваринний світ», порядок набуття права приватної власності на об'єкти тваринного світу тощо. Ці питання регламентуються законами України «Про тваринний світ» [4], «Про охорону навколишнього природного середовища» [5] та іншими. При цьому, слід враховувати, що до адміністративних правопорушень, визначених ст. 50 Кодексу України про адміністративні правопорушення саме в сфері встановлених правил рибальства та охорони рибних ресурсів, належать лише ті правопорушення, які здійсненні у відношенні до рибних об'єктів, як частини тваринного світу.

Законом України «Про тваринний світ» дозволяється перебування деяких об'єктів тваринного світу у приватній власності. Відповідно до ст. 7 цього Закону законність набуття у приватну власність об'єктів тваринного світу (крім добутих у порядку загального використання) повинна бути підтверджена відповідними документами, що засвідчують законність вилучення цих об'єктів з природного середовища, ввезення в Україну з інших країн, факту купівлі, обміну, отримання у спадок тощо, які видаються в установленому законодавством порядку [4]. За Цивільним кодексом України тварини мають правовий статус речі [6], відповідно, всі цивільно-правові та господарсько-правові договори укладаються у загальному порядку.

Що стосується саме рибних ресурсів, як частини тваринного світу, то вони можуть також перебувати в приватній, державній або комунальній власності. В свою чергу, об'єкти державної та комунальної власності можуть передаватися у спеціальне користування, а також вони є відкритими для загального користування. Зі змісту ст. 50 Кодексу України про адміністративні правопорушення можна зробити висновок, що відповідальність за цією статтею настає, якщо предметом правопорушення виступають рибні ресурси державної форми власності, передані у користування, причому тільки у спеціальне, оскільки для загального користування законодавством не встановлений спеціальний порядок, отримання дозволів.

Відповідно до Водного кодексу України усі води (водні об'єкти) на території України є національним надбанням Українського народу, однією з природних основ його економічного розвитку і соціального добробуту [7]. Порядок передачі рибних

об'єктів у спеціальне користування визначається Водним кодексом, законами «Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них» [8], «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» [9], «Про аквакультуру» [10], Наказом Міністерства аграрної політики України та Міністерства охорони навколишнього природного середовища «Про затвердження Інструкції про порядок спеціального використання риби та інших водних живих ресурсів» [11].

Так, відповідно до Інструкції про порядок спеціального використання риби та інших водних живих ресурсів для здійснення промислового лову риби та інших водних живих ресурсів (вид діяльності, який підлягає ліцензуванню) користувачам необхідно зареєструвати в органах рибоохорони талони. Талони видаються користувачем. Для здійснення всіх інших видів вилучення риби та інших водних живих ресурсів (види діяльності, які не підлягають ліцензуванню) користувачам необхідно отримати в органах рибоохорони дозвіл і зареєструвати талони [11]. Таким чином, передання права користування рибними ресурсами суб'єктам, які не отримали спеціального дозволу або ліцензії на спеціальне користування, не допускається. За це суб'єкти, які передали водний об'єкт у спеціальне використання притягуються до адміністративної відповідальності за ст. 50 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Адміністративна відповідальність за порушення правил рибальства відповідно до ч. 3 ст. 85 Кодексу України про адміністративні правопорушення фактично може застосовуватись лише у випадку, коли правила рибальства чітко визначені діючим законодавством. На сьогодні, такі правила визначаються наказами Державного комітету рибного господарства України «Про затвердження Правил промислового рибальства в рибогосподарських водних об'єктах України» [12] та «Про затвердження Правил любительського і спортивного рибальства та Інструкції про порядок обчислення та внесення платежів за спеціальне використання водних живих ресурсів при здійсненні любительського і спортивного рибальства» [13].

Ч. 4 ст. 85 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачає адміністративну відповідальність за грубе порушення правил рибальства, яким визнається рибальство із застосуванням вогнепальної зброї, електроструму, вибухових або отруйних речовин, інших заборонених знарядь лову, промислових знарядь лову особами, які не мають дозволу на промисел, вилов водних живих ресурсів у розмірах, що перевищують встановлені ліміти або встановлену правилами любительського і спортивного рибальства добову норму вилову [3]. Таким чином, можна зробити висновок, що ч. 4 ст. 85 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачає відповідальність також за грубе порушення правил, як загального, так і спеціального риболовства.

Ліміти вилову водних живих ресурсів у промисловому риболовстві визначаються Наказом Міністерства Аграрної політики та продовольства «Про затвердження лімітів та прогнозів допустимого спеціального використання водних біоресурсів загальнодержавного значення на 2013 рік» [14] (затверджуються кожного року).

Для перевірки відповідності обсягу вилову затвердженим квотам на відповідні рибні об'єкти або інші водні біоресурси, суб'єкти рибного господарства ведуть первинну документацію стосовно наявності ремонтного поголів'я (за видами риб), маточного поголів'я (за видами риб) тощо, відповідно до Наказу Міністерства аграрної політики та продовольства «Про затвердження спеціальних форм первинної документації для суб'єктів рибного господарства в галузі аквакультури» [15], та подають звітність Державному агентству рибного господарства України відповідно до Наказу «Про затвердження форми звітності № 1А-риба (річна) "Виробництво продукції аквакультури за 20__р." та інструкції

щодо її заповнення» [16]. Звітність включає дані щодо наявності та руху протягом року виробничих площ за категоріями водних об'єктів, дані щодо наявності ремонтно-маточного поголів'я за видами риб, інформації про джерела отримання, результати відтворення, вирощування та вилову риборосадкового матеріалу за видами риб тощо.

Порушення правил риболовства та охорони рибних ресурсів може бути виявлено органами рибоохорони при здійсненні ними перевірки господарюючих суб'єктів. За результатами такої перевірки органи рибоохорони складають акт перевірки відповідно до Наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження Уніфікованої форми акта перевірки у сфері охорони водних біоресурсів, що містить перелік питань для здійснення планових заходів державного нагляду (контролю)» [17]. Уніфікована форма акту перевірки містить інформацію про перевірку договорів оренди водних об'єктів, дотримання квот добування (вилову) водних біоресурсів, дотримання ліцензійних умов рибогосподарської діяльності, наявність та повнота дозвільних документів на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах тощо. За результатами перевірки державні органи рибоохорони надають висновки та визначають обов'язкові для суб'єктів господарювання дії, які необхідно здійснити для усунення виявлених правопорушень або їх припинення. Якщо суб'єкт рибного господарювання не дотримується законних вимог працівника органу рибоохорони, він може бути притягнутий до адміністративної відповідальності відповідно до ст. 188-5 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Ч. 5 ст. ст. 85 Кодексу визначає адміністративну відповідальність за порушення правил здійснення інших видів спеціального використання об'єктів тваринного світу, зокрема, рибних ресурсів. До таких порушень в сфері спеціальної рибної ловлі можуть належати порушення ліцензійних умов їх здійснення. Ліцензійні умови визначаються Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності, пов'язаної з промисловим виловом риби, крім внутрішніх водойм (ставків) господарств» [18].

Ст. 86-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачає адміністративну відповідальність за експлуатацію на водних об'єктах водозабірних споруд, не забезпечених рибозахисним обладнанням. Обов'язок встановлення рибозахисних споруд при провадженні господарських, будівельних або інших робіт, покладається на суб'єктів господарювання Законом «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» [9].

В ст. 88 Кодексу України про адміністративні правопорушення визначена відповідальність за незаконне вивезення з України та ввезення на її територію об'єктів тваринного і рослинного світу. Правила ввезення на територію України та вивезення з її території різних товарів, в тому числі рибних об'єктів та інших водних біоресурсів, визначається Митним кодексом України [19], Кодексом торговельного мореплавства [20]. Зокрема, главою 28 Митного кодексу України визначається переміщення товарів через митний Кордон України. Ст. 197 Митного кодексу України встановлює обмеження щодо переміщення окремих видів товарів. До них відповідно до Додатку 8 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліків товарів, на які встановлено обмеження щодо переміщення через митний кордон України» віднесені прісноводні, морські, анадромні та катадромні риби на всіх стадіях розвитку живі круглороті, водні безхребетні, у тому числі молюски, ракоподібні, черви, голкошкіри, губки, у тому числі молюски, кишковопорожнинні, наземні безхребетні у водній стадії розвитку, головоноги, харчова продукція з продуктів лову [21]. Для підтвердження дотримання режиму обмеження на митниці пред'являється

атестат виробництва, свідоцтво виробника про якість. В свою чергу, документи, які підтверджують законність вилову, видаються в порядку, визначеному Постановою Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку видачі підтвердження законності вилучення водних біоресурсів із середовища їх існування та перероблення продуктів вилову» [22]. Такі документи видаються Державним рибним агентством та його територіальними органами у десятиденний строк з дати надходження запиту судовласника.

Порушення встановленого порядку перевезення рибних ресурсів через митний кордон України тягне за собою адміністративну відповідальність за ст. 88 Кодексу України про адміністративні правопорушення, якщо вчинене діяння не містить ознак злочину.

Крім визначення правил рибальства та охорони рибних запасів, а також видів адміністративної відповідальності за їх порушення, правове забезпечення адміністративної відповідальності також включає нормативно-правові акти, які визначають повноваження та функції органів та посадових осіб, що здійснюють адміністративне провадження в справах про адміністративні правопорушення. До таких актів, зокрема, належать Накази Міністерства аграрної політики та промисловості «Про затвердження Положення про органи рибоохорони Державного агентства рибного господарства України» [23] та «Про затвердження Інструкції з оформлення органами рибоохорони матеріалів про адміністративні правопорушення» [24].

Висновок. Таким чином, проведений аналіз правових засад адміністративної відповідальності за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів, дозволяє зробити висновок, що більшість адміністративно-правових актів в означеній сфері були оновлені (в 2012-2013 рр.). Особливістю сучасного правового забезпечення адміністративної відповідальності за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів є те, що воно представлене чисельними нормативно-правовими актами, які потребують чіткої систематизації та узагальнення, без яких значно ускладнюється їх застосування та, відповідно, виявлення адміністративних правопорушень в сфері встановленого порядку рибальства, доведення вини конкретних осіб у вчиненні цих правопорушень, та, відповідно, притягнення їх до відповідальності.

Для приведення актів адміністративного законодавства в узгоджений та систематизований стан необхідно: чітко сформулювати всі терміни та поняття, визначити критерії відмежування правила любительської, спортивної та промислової рибної ловлі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел.] – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун» — 2004. — 1140 с.
3. Кодекс про адміністративні правопорушення: Кодекс в редакції від 07.12.1984 № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. — 1984. — Додаток до № 51. — Ст. 1122.
4. Про тваринний світ: Закон України від 13.12.2001 № 2894-III // Відомості Верховної Ради України, 2002. - № 14. — Ст.97.
5. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII // Відомості Верховної Ради України, 1991. - № 41. - Ст.546.
6. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України, 2003. - № 40-44. — Ст.356.
7. Водний кодекс України: Кодекс України від 06.06.1995 № 213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1995. - №24. — Ст.189.

8. Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них: Закону від 06.02.2003 № 486-IV // Відомості Верховної Ради України, 2003. - № 15. — Ст. 107.
9. Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів: Закон України від 08.07.2011 № 3677-VI // Відомості Верховної Ради України, 2012. - № 17. - Ст. 155
10. Про аквакультуру: Закон України від 18.09.2012 № 5293-VI // Офіційний вісник України, 2012. - № 79. — Ст. 26.
11. Про затвердження Інструкції про порядок спеціального використання риби та інших водних живих ресурсів: спільний Наказ Міністерства аграрної політики України та Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 11.11.2005 № 623/404 // Офіційний вісник України, 2005. - № 49. — Ст. 148.
12. Про затвердження Правил промислового рибальства в рибогосподарських водних об'єктах України: Наказ Державного комітету рибного господарства України від від 18.03.1999 № 33 // Офіційний вісник України, 1999. - № 21. — Ст. 209.
13. Про затвердження Правил любительського і спортивного рибальства та Інструкції про порядок обчислення та внесення платежів за спеціальне використання водних живих ресурсів при здійсненні любительського і спортивного рибальства: Наказ Державного комітету рибного господарства України від 15.02.1999 № 19 // Офіційний вісник України, 1999. - № 19. — Ст. 372.
14. Про затвердження лімітів та прогнозів допустимого спеціального використання водних біоресурсів загальнодержавного значення на 2013 рік: Наказ Міністерства Аграрної політики та продовольства України від 14.11.2012 № 708 // Офіційний вісник України, 2012. - № 94. — Ст. 35.
15. Про затвердження спеціальних форм первинної документації для суб'єктів рибного господарства в галузі аквакультури: Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 19.06.2012 № 362 // Офіційний вісник України, 2012. - № 53. — Ст. 122.
16. Про затвердження форми звітності № 1А-риба (річна) “Виробництво продукції аквакультури за 20__р.” та інструкції щодо її заповнення: Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 21.03.2012 № 141 // Офіційний вісник України, 2012. - № 31. — Ст.278.
17. Про затвердження Уніфікованої форми акта перевірки у сфері охорони водних біоресурсів, що містить перелік питань для здійснення планових заходів державного нагляду (контролю): Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 14.02.2013 № 98 // Офіційний вісник України, 2013 р., № 16, стор. 111, стаття 574, код акту 65997/2013
18. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності, пов'язаної з промисловим виловом риби, крім внутрішніх водойм (ставків) господарств: Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 31.05.2013 № 341 // Офіційний вісник України, 2013. - № 50. — Ст. 289.
19. Митний кодекс України: Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI // Відомості Верховної Ради України, 2012. - № 44-45, № 46-47, № 48. — Ст.552.
20. Кодекс торговельного мореплавства: Кодекс України від 23.05.1995 № 176/95-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1995. - № 47, 48, 49, 50, 51, 52. — Ст.349.
21. Про затвердження переліків товарів, на які встановлено обмеження щодо переміщення через митний кордон України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 436 // Офіційний вісник України, 2012. - № 12. — Ст. 40.
22. Про затвердження Порядку видачі підтвердження законності вилучення водних біоресурсів із середовища їх існування та перероблення продуктів вилову: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.07.2012 № 596 // Офіційний вісник України, 2012, №50. — Ст. 475.
23. Про затвердження Положення про органи рибоохорони Державного агентства рибного господарства України: Наказ Міністерства аграрної політики та промисловості України від 19.01.2012 № 26 // Офіційний вісник України, 2012. - № 22. — Ст. 327.
24. Про затвердження Інструкції з оформлення органами рибоохорони матеріалів про адміністративні правопорушення: Наказ Міністерства аграрної політики та промисловості України від 09.04.2003 № 101 // Офіційний вісник України, 2003. - № 17. — Ст. 316.